

SZÁSZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vizs- Előfizetések és hirdetések a
 szaadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Károlyi Mihály ügye a Ház előtt.

A képviselőház ülésén Szász Károly elnök elnökölt, aki bejelentette a Háznak, hogy Juhász Nagy Sándornak napirend előtti felszólalásra adott engedélyt.

Juhász Nagy Sándor bejelentette gróf Károlyi Mihály mentelmi jogának megsértését. Konsten német őrnagy megakartta szerezni Károlyi Mihály iratait és levelezését a gróf titkárának megvesztegetése útján.

Konsten őrnagy a Deutsche Sudarmee megbízásából jött Budapestre, hogy orosz fogságból jött katonáink között kihallgatásokat végezzen.

Azután azt a megbízást kapta parancsnokságától, hogy figyelje meg a Budapesten megindult békeakciót. Az őrnagy mellé a budapesti rendőrség egy alkalmazottja volt beosztva. Hogy az őrnagy megbízása titokban maradjon, formailag török szolgálatba lépett s kilépett a német hadseregből. Továbbra is összeköttetésben maradt a német vezérkarral s a német főkonzulátus útján levelezett a parancsnoksággal.

Az őrnagy Károlyi Mihály külföldről érkező leveleit felbontotta, elolvasta és megtartotta.

Károlyi Imre közismert ügyének aktái, melyek a hadosztálybiróság előtt állanak elintézés alatt, most ott hevernek Konsten őrnagy íróasztalán.

Egy magyar grófnőt azzal gyanúsították, hogy Károlyi titkos leveleit viszi külföldre. Mikor egészségügyi okokból Svájcba akart utazni, a határon feltartóztatták s botrányosan megmotozták s mikor egy magyar ember védelmére kelt, azt letartóztatták.

Laehne Hugó: Egy magyar főispán felesége volt.

Fényes László: Ez nem történhetett meg az igazságügyminiszter tudta nélkül.

Wekerle Ez nem áll.

Juhász Nagy Sándor: A honvédelmi miniszter bizonyára meg fogja mondani, hogy az őrnagy jelentkezett-e nála s hogyan jutottak hozzá a hadbiróság aktái. Itt a magyar nemzet szuverénitása elleni merényletről, egy magyar képviselő mentelmi jogának megsértéséről van szó. A magyar nép tudja,

hogy Károlyi Mihály a magyar nemzet javára sürgeti a békét s békeagitációjában azt az irányt követi, melynek Magyarországon első képviselője a király. Követeli, hogy az ügyet soron kívül intézzék el s Konsten őrnagyot 24 óra alatt utasítsák ki.

Szász Károly elnök az ügyet átteszi a mentelmi bizottsághoz.

Wekerle miniszterelnök: A német főkonzulátus megcáfolta azt, hogy Konsten őrnagygyal összeköttetésben állott volna. Sajnálja, hogy a német főkonzulátus cáfolatát a Házban bírálat tárgyává teszik. A német főkonzulátusnak semmi összeköttetése nem volt Konsten török őrnaggyal s nem volt összeköttetése az igazságügyminiszternek sem. Konsten őrnagy ur bizonyára nem nagy ügyességgel járt el. (Általános derűtlenség.) Ha bebizonyulna, hogy egy magyar tisztviselő vele együtt működött, az eljárást indítanák. Az a hatóság, melynek eljárását itt bírálták, már előbb felvetette Konsten őrnagy elbocsátásának kérdését.

Fényes László lármát csap.

Fényes László: Vázsonyi szombaton azt kiáltotta felém: bérenc! Felszólítja, jelentse ki, hogy ki bérelte őt fel, ki fizette meg, mikor és miért? Amíg ezt Vázsonyi meg nem teszi, addig szemétdombról támadó becsületszönek jelenti ki.

Pető Sándor: Hazugság!

Fényes László (éktelen dühvel): Önnek nincs joga beszélni. Ön a hadiszállítókat védi, én a szegény embereket.

Pető Sándor: Mégis hazudik! (Roppan zaj.)

Fényes László: Ön pénzért véd, én ingyen.

Pető Sándor: Hazudik! Hazudik! (Az elnök Petőt rendreutasítja.)

Fényes László: Nekem senki sem mondta még sehol, hogy megfizettek, csak a magyar parlamentben. Elmondja még, hogy Urmánczy szombati interpellációjában több részletet elhallgatott, így azt a részt is, hogy a Konsten őrnagy azt mondotta Kéry Pálnak: Károlyi elveszett ember, mert Vázsonyi

kilépett ugyan a kabinetből, de szolidáris a németekkel s Károlyit meg fogja fojtani.

Ezután Pető Sándor jelentkezett szólásra. Az elnök megkérdezte a Házat, hogy megadja-e Petőnek a szólás jogát? A Ház nem adott jogot Petőnek a szólásra. Ennek dacára Pető beszélni kezdett, mire a Házban kitört a vihar és szavait a zajban senki sem hallotta.

A Ház ezután áttért a napirendre.

A napirend.

A napirendhez elsőnek Holló Lajos szólalt fel. A kormány programjáról beszélve kijelenti, hogy Wekerle, nem a királyi ígéret beváltására, hanem annak elhomályosítására törekszik. Wekerle ismételten megígérte, hogy a választójoggal áll vagy bukik s most még is alkudozásra vállalkozott. A kormány nem tagadhatja meg azoktól a jogot, akiktől életük kockázatételét megkívánja. Nincs bizalommal a kormány iránt s a javaslatot nem fogadja el.

Holló beszéde után az elnök szünetet adott, amelynek leteltével Bartha Ödön előadó ismertette az adójavaslatokat és elfogadásra ajánlotta azokat.

Az előadó után Teleszky János szólalt fel. Kifogásolta, hogy a választójogi priusz miatt az adójavaslatok életbeléptetése mind eddig nem történt meg. Bizonyította, hogy az ország pénzügyi helyzete most rosszabb, mint volt a munkapárti uralom alatt. Nem arra kell törekedni, hogy több bankót nyomjunk, hanem a főcél annak kell lenni, hogy a rendkívüli kiadások fedezésére rendkívüli bevételi források álljanak rendelkezésre.

A szárnalmas helyzetben levő tisztviselőknem lehet pótlékokkal segíteni, hanem olcsó elsőrendű szükségleti cikkekhez kell őket juttatni. Részletesen bírálja az adójavaslat rendelkezéseit, néhány módosítást ajánlott s kijelentette, hogy a javaslatot általánosságban elfogadja.

Az elnök ezután délután fél 3 órakor a vita folytatását holnap délelőttre halasztotta.

Megnyilt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházammal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely.

Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletemben vétetnek át.

Leichner József szücsmester. **Telefon 16-56.**

A Népszövetségi „Hangya” Fogyasztási Szövetkezet megalakul.

Nagyszabású akció megindítását jelentette az az értekezlet, melyet vasárnap a Kath. Kör Szent-László termében tartottak. Új, nagyméretű fogyasztási szövetkezet alakul Nagyváradon, amely az uzsorások és árdragítók által kifosztott kisemberek ezreit fogja tömöríteni és képessé tenni a védekezésre.

A mozgalom vezetését a Kath. Népszövetség vette kezébe, ez a nagyszerű szervezet, mely az egész keresztény Nagyváradra kiterjed s épp ezért alkalmas arra, hogy a szövetkezet eszméjét a legszélesebb körökben elterjessze. Az új szövetkezet a „Hangya” égisze alatt, ennek keretében és támogatása mellett alakul meg s ezzel már biztosítva van, hogy a szövetkezet reális alapon indul meg és működése alatt megfelelő szakszerű ellenőrzés alatt fog állni.

A szövetkezet megalakítása ugy a jelen, mint a jövő szempontjából feltétlenül sürgős szükségesség; csak az a kár, hogy nem a háboru előtt alakult meg. Ma nem késő még, sőt a pénzbőség folytán a megalakításra a mai időpont bizonyos tekintetben a legalkalmasabb. Azután gondolni kell a jövőre is, a béke idejére, az átmeneti időre, ezeket az árdragítók épp úgy ki fogják használni a közönség kifosztására, mint ahogy kihasználták a háboru. Akkorra Nagyvárad dolgozó polgársága már egy erős szövetkezet sáncai mögött szervezkedve fog minden támadást visszaverni.

*

Az új szövetkezet megalakítása tárgyában másnap látogatott gyűlés volt a kath. kör Szent László termében, melyen a Népszövetség tagjai és az egyes hivatalok kiküldöttjei vettek részt.

A gyűlésen dr. Krüger Aladár elnököt, aki az értekezletet megnyitván néhány markáns vonással vázolta azt a szemérmetlen uzsorát, mely a dolgozó polgárság kifosztására az egész vonalon folyik. Az ezer koronás ruhától, háromszáz koronás cipőtől, hatvan koronás fától, ötven koronás kalaptól, a tizenhat koronás zsiros szódán és huszkoronás cernán át le a 40 filléres gyufáig mindenütt a fogyasztó kiuzsorázása folyik. Hogy a sok lánckereskedő és a termelő és fogyasztó közé betolakodott sok fölösleges közvetítő közül melyik mennyire rabol, azt nem döntjük el, az a szomorú valóság, hogy ki vagyunk fosztva. Egyetlen védekezési mód a szövetkezés, ennek részletesebb ismertetésére felkérte Székely Sándor káptalani főszámvevőt.

Székely Sándor mindvégig feszült figyelemmel kísérve, a következő, nagyérdemű előadást tartotta:

Semmi sem bizonyítja jobban a szövetkezetnek, az erők egyesítésének hasznát, mint a mostani rettenetes nagy háboru, mert ha ebben minden segítség nélkül kellett volna részt vennünk, kétségtelenül letepert volna bennünket a négy oldalról reánk támadt ellenség.

Igy azonban, hogy összefogtunk és egymást segítettük, egyik ellenséget a másik után vertük meg és reméljük Isten jóvoltából, hogy a többin is győzedelmeskedni fogunk.

A háboru győzelmes befejezésének biztos reménye él bennünk és még is nem tudom én, hogy vagyunk vele, de nem bünk annak előre olyan igazán, bensőséggel, szivrepesve, vagy éppen ujjongva örvendezni, mint például örvendeznének már csak a hirtnek is, ha tudtul adná rég nem látott gyermekeink hazaérkezését!

Ennek a közönynek, fásultságnak nem csak idegeink elgyengülése az oka, hanem okozója az az ellenség, mely bennünket nem kívülről, hanem itthon és nem csak négy oldalról, hanem mindenfelől támad és pedig nem nyíltan, nem rohammal, fegyverrel kezében, hanem a boltokká-raktárokká alakított dohos pincékben felhalmozott élelmiszerek, ruhaneműek egymás között hallatlanul felvert áraival, amit gondtalanul csak a hadikereskedelemben összeharácsolt vagyionok birtokosai adhatnak meg, mert ezek a mesterségesen felhajtott árakat gondtalanul fizethetik, de ezek az árak minden más halandónak vagyionát kikezdi, részt ütnek rajtuk, megsebzik úgy, hogy a legnagyobb része ebbe a sebbe, veszedelembé, belepusztul.

Az itthon levő nép között folyó küzdelem a megélhetésért van, mert hiszen enni és ruházkodni mindenkinek kell és ezen szükségletének megszerzéséért mindenkinek a küzdők soraiba kell állni és felvenni a harcot a mi belső ellenségeinkkel, mert külvilágban mire a külső ellenséget legyőzik fiaink és hazatérnek, örömmámorukból az itthonmaradottak lerongyolt, éhező seregének fásult közömbös tekintete fogja kijózanítani, vagy pedig a mitől az Isten mentsen minket — lángrolbantani.

Külső ellenség leverésére szövetkeztünk idegen népekkel és győzni fogunk! A belső ellenség ellen pedig egymás között kell a szövetséget megteremteni és ha a mi szövetségünkben létre jön a megértés — ha örömet fogunk találni a gyengébbnek támogatásában, ha minden tehetségünkkel arra fogunk törekedni, hogy a megélhetés küzdelmeiben vállatva közreműködünk és ha ebben a küzdelemben mindenki részt vesz — akkor a mi belső ellenségeinken is győzedelmet aratunk.

Azt mindenki látja és tudja, hogy a létező hajokon egy maga senki nem bír segíteni. Önkéntelenül támad fel az összetartozóság érzete, a szövetkezésnek elengedhetetlen szükségessége. Amit egy ember nem bír, megbirja száz, megbirja ezer vagy tízezer, ha kell és mennél több az egymást segítő szövetkezeti tag, annál biztosabb a siker.

Minden dolognak azonban a mibe az ember kezd, csak akkor lesz meg a kívánt sikere, ha az előre és jól meggondolt terv szerint végzetik. Előttünk áll a feladat, mely nem egyéb, mint védekezni a magas árak ellen, hogy szükségleteit mindenki anyagi romlása nélkül megfelelő módon beszerezhesse.

A mi körünkben nem áll módunkban országos intézkedésekről tárgyalni; hiába követelnénk, hogy az árakat az egész vonalon vissza kell állítani a háboruelőtti áraknak p. o. kétszeresére. Hiába követelnénk, hogy az ezen tilalmat megszegő árdragítók vagyionelkobzással és súlyos fegyházzal kellene büntetni, mert a mi óhajításunk nem jut el azokhoz, kiknek bajunkon segíteni módjában állana.

Mi csak azon tanakodhatunk, mi módon tudnánk magunkon segíteni. A segítség legalkalmasabb módja, ha szövetkeztünk, ha szükségleteinket lehetőleg nagyban közvetlenül a termelőktől szerezzük be és azokat magunk között nyereség nélkül osztjuk szét.

Szó sincs róla, hogy az lenne a legál-

dásosabb működés, ha mindent, mire szükségünk van, már most egyszerre jutányosabban tudnánk beszerezni. Amde egyelőre ez kivihetetlen és ezért sorba kell előszedni előbb a legszükségesebb dolgokat, az élelmi és háztartási cikkeket, majd csak azután kerülhet a sor a ruházati tárgyakra.

A Hangya-szövetkezet és a hatóság útján hozzájuthatunk a legelső szükségleti cikkekhez, azután tervbe kell vennünk a kenyér, tej, tűzifa és más beszerzését.

A kenyérhez szükséges lisztet maga a szövetkezet készíttse el közvetlenül a gazdától vett búzából és a saját malmán őrölt lisztből a maga kenyérsütődjében süttesse meg a kenyeret.

Ezen az uton a szövetkezet haszna marad az, amit a kereskedő nyer a búzán, amit a molnár az őrlésen és amit a pék a sütésért kap. Kétségtelen tehát, hogy ez lesz a legolcsóbb kenyér.

A kenyérsütéshez kell tehát: 1. a búzának, lisztnek és kenyérnek szakítás, 2. az őrléshez malom, 3. a sütéshez kenyérsütő műhely, 4. a szállításokhoz igaerő, 5. a felügyelő személyzetnek lakás és — ami a legfőbb — az üzlethez szükséges pénz, a forgótőke.

A kenyérgyár nemcsak a szövetkezeti tagokat tudná ellátni, mert a fölösleges kenyér piacra kerülne.

A tej- és tűzifa rendezés módozatainak fejtegetése után a husellátás kérdésére tér át az előadó.

Utóljára hagytam a húst, mert hiszen idestova oda jutunk, hogy a húst csak hirtől fogjuk ismerni és már-már a lóhere és lucernát fogjuk a husnak való jószág elől megenni, mert hiszen ha ők nem adnak húst mi nem adunk nekik takarmányt.

A husellátás okozza a legnagyobb gondot és igényli a legnagyobb figyelmet és előrelátást, de a kellő összetartással ezt is meg lehet csinálni.

Kétségtelenül igaz, hogy a legtöbb husellátó szövetkezet vagy csak nagyon gyengén boldogult, vagy csak a mészárosoktól nagyban vett hus kimérésével foglalkozott, de szerintem ennek oka kizárólag az volt, hogy a szövetkezetek nem bírták a mészárosokkal a versenyt kiállani.

Ha a szövetkezet adta a húst 60 krajcárért, (Boldog idők, hol vagytok!) akkor a mészáros 50-re szállította le, ha a szövetkezet 45-ért adta, akkor a mészáros 40-ért adta.

A mészáros nem törődött azzal a pár ezer frt veszteséggel, amibe neki a Szövetkezet megbuktatása került, mert hiszen hozta azt a Szövetkezet halála után, amikor egyszerre 80 kr, 1 frtra emelte a hus árát és hála a mi közigazgatásunknak, emelhette is!

A mészárosok ez uton nemcsak a tagokat károsították meg, hanem a Szövetkezeti eszme hitelét is tönkre tették.

No de hát ennek az alattomos ostromnak is ellentállhatunk és az árdragításnak útját állhatjuk, ha a szövetkezeti tagok elhatározzák magukat arra, hogy évi husszükségletüknek legalább is felét a Szövetkezet székéből veszik meg a Szövetkezet igazgató-ságától megszabott áron.

Csak feleslegességüket tartoznak a szövetkezetben beszerezni és a másik felét meg veszik azoktól a mészárosoktól, akik szivesek lesznek az árakat a verseny kedvéért leszállítani. Szeretném látni, hogy ki fogja a versenyt kibírni, a mészárosok vagy a szövetkezet tagjai.

Ha 1500—2000 család évi hus szükség-

letét rendes körülmények között családonként 150 kgra tesszük és ebből csak felét, tehát évi 75 kg. mondjuk 80 kg. nak átvételére köteleztük magunkat, akkor a szövetkezet évenként 1200—1600 mmázsa húst kell hogy előállítson. Egyes drb. felnőtt szarvasmarhából átlag 3—4 mázsa húst számítva legkevesebb 3—400 darab marhát kellene évenként levágni, amiből egy hétre 6—8 drb. esnék. Erre a vágásra a Szövetkezet biztosan számíthatna és ezt a mennyiséget veszteség nélkül tudná kimérteni.

Nincs tehát okunk megijedni a hus kiméréstől sem. A gazdák, az uradalmak szívesen fognak a szövetkezettel összeköttetésbe lépni és mi lehető legjutányosabban fogjuk tagjainkat hus, szalonna és zsirral ellátni.

Csak mint a távoli jövőben bekövetkezendő dolgot említem meg, hogy a szövetkezet fogja beszerezni a kért bőroket, a szövetkezet ugyancsak szövetkezeti alapon működő gyárakból és tagjai között ki fogja osztani nyereség nélkül ugymint szövetet, ugymint kész ruhákat.

Hogy ebből a tervekből a jelenlegi viszonyok mit és mennyit engednek létesíteni, azt esetről esetre az igazgatóság fogja megjelölni és a szövetkezetnek ajánlani.

Addig is azonban míg ez bekövetkezőnk, elsősorban is szervezkedjünk. Szerezzünk ezen eszmének mennél több közreműködő tagot, szervezzük meg a vezető igazgatóságot és kövessük őket teljes odaadással, buzgósággal, a sikernek biztos reményében, mert nem lehet elbukni egy jól meg-alapozott és lelkes tagokból álló szövetkezetnek soha!

Az éljenzéssel fogadott alapos és érdekes előadás után Haranghy Endre, Hangya szövetkezet kiküldöttje fejtegette a szövetkezet megalakításának gyakorlati módjait és az új szövetkezet kapcsolatát a Hangyával. A Hangya itteni kirendeltsége azzal a meggyőződéssel veszi támogatása alá az új szövetkezetet, hogy az valóban minta szövetkezet lesz.

Ehhez első sorban nagy tőke szükséges; Baján most alakul meg egy szövetkezet egy millió koronával. Befektetett tőkét senki se féltse, a Hangya támogatása és ellenőrzése az alapszabályszerű 5 százalékos évi osztalékot biztosítja s azonfelül ott van a jutányos beszerzésből származó további előny.

Többek felszólalása után dr Krüger Aladár összegezte az értekezlet eredményét. A jelenlévők kimondták, hogy a „Népszövetségi Hangya” fogyasztási szövetkezet minél előbb, lehetőleg még június hóban megalakul és működését az ősszel megkezdí. Egy üzletrész értéke 50 korona, beírási díj üzletrészenként 2 korona. A ki tud, jegyezzen minél több üzletrészt, mert nagy tőkére van szükség, a befektetett tőke kamatozása biztos és sokkal magasabb, mint amit a takarékpénztárak fizetnek. Taggyűjtő iver minden hétfőn és csütörtökön átvehető a Népszövetségi Hitelszövetkezetenél, mely a jegyzett üzletrészek pénzügyi lebonyolítását is vállalta. Az üzletrészek értéke az őszig teljesen befizetendő, esetleg részletekben; aláírásakor a gyűjtők csak a 2 korona belépési díjat veszik át üzletrészenként, a többi közvetlenül a Hitelszövetkezetenél fizetendő.

Azon hitelszövetkezeti tagok helyett, a kik kívánják, a Hitelszövetkezet kifizeti a jegyzett üzletrészeket s ezek azt heti részletekben 3 év alatt törleszthetik le.

Kimondták annak szükségességét, hogy a már eddig itt-ott megindult szövetkezeti mozgalmak csatlakozzanak a Népszövetség nagyváradi akciójához, mert csak egy nagy, impozáns, tőkeerős szövetkezetnek van kilátása eredményes működésre, városi apró szövetkezetek megalakítását a Hangya nem vállalhatja.

Az elnököt megbízták, hogy az alapszabályok kidolgozására és az alakuló közgyűlés összehívására szervező bizottságot alakítson.

Ezzel az értekezletet az elnök berekesztette; a megjelentek lelkes hangulatából megállapítható, hogy a szövetkezet megalakítása biztosítva van.

*

Szerdán este 8 órakor a Kath. Kör válaaztmányi helyiségében a szövetkezet megalakításának további előkészítésére rövid bizalmas megbeszélés lesz, melyre hivatalosak az összes népszövetségi csoportvezetők, azok, a kiknél taggyűjtő iver vannak, továbbá a kiket a vezetőség külön meghívott.

Hogyan kapunk cipőt?

1918. évi május hó 15 ik napjától kedve akár új, akár ócska de még használható állapotban levő cipőket közvetlenül a fogyasztóknak csakis a közigazgatási hatóság által kiállított vásárlási engedélyek (cipőutalvány) ellenében szabad kiszolgáltatni.

Mérték után megrendelésekre készülő cipők, amelyek a jelen rendelet életbelépésének napján már munkában vannak, a megrendelőknek 1918. évi június hó 30 ik napjáig még kiszolgáltatható, a megrendelők névsora azonban a cipőutalványokat kiállító hatóságok 1918. évi május hó 20-ik napjáig bejelentendők.

Felhívom tehát mindazon cipész iparosokat és cipő készítőket, kiknél ily mérték után megrendelt cipők munkában vannak, hogy a megrendelő névsorát 1918. évi május hó 20 ik napjáig a közlélmzési ügyosztálynál feltétlenül jelentsék be.

Cipőgyártó üzemek és cipőnagykereskedők kötelesek a rendelet életbelépésének napján birtokukban levő cipőkészleteiket legkésőbb az 1918. évi május hó 15 ik napjáig a népruházati bizottságnak bejelenteni.

Mindazok, akik eladás céljaira cipőket raktáron tartanak, kötelesek az 1918. évi május hó 15 ik napján birtokukban meglévő cipőkészleteket legkésőbb 1918. évi május hó 20 ik napjáig a később hozzá jövő készleteket pedig a megérkezésük után haladéktalanul a közlélmzési ügyosztálynál bejelenteni.

A legnyomatékosabban felhívom tehát mindazokat, akik eladás céljaira cipőket raktáron tartanak, hogy a bejelentő lapok átvétele végett a közlélmzési ügyosztálynál jelentkezzenek.

A cipőre való igényjogosultság megállapítása.

A cipőutalványokhoz való igényjogosultságot a cipő utalvány kiállításával megbízott közlélmzési ügyosztály fogja megállapítani. Általában csak annyi utalvány állítható ki, ahányra a város területén rendelkezésre álló bőr és cipő készletek fedezetet nyújtanak.

A cipő utalvány elnyerése iránti kérelemmel az igénylőnek egy szükséglet bejelentő lapot és egy készlet bejelentő lapot kell előterjeszteni, melyeknek összes rovatai

lelkiismeretes pontossággal és a valóságnak megfelelően töltendők ki. A szükséglet és a készlet bejelentő lapokat a közlélmzési ügyosztály Teleki-u. 3. sz. fogja esetről esetre kiszolgáltatni és ezekért a cipőre igényt tartók odatartoznak fordulni.

Az igényjogosultságot megállapító közlélmzési ügyosztály az igényjogosultnak cipőutalványt fog kiállítani. A törvényhatóság első tisztviselője törvényhatósága területén vagy annak egyes részeiben a cipő javítások eszközését külön törvényhatósági engedélyhez (cipőjavítási utalványhoz) kötheti, amelyre nézve a cipőutalvány tekintetében foglalt határozmányok megfelelően alkalmazandók.

A törvényhatóság első tisztviselője elrendelheti, hogy a magán háztartásokban levő cipőkészletet a tulajdonos a hivatalos bejelentőlapok felhasználásával a hatóságnak bejelentse.

Aki mérték után készítenő cipőt akar beszerezni, annak egy cipésmester nevére kiállított utalvány bocsátatik rendelkezésére. Az utalvány birtokosa a részére elkészült lábbeli vagy javítási munka átvételkor átadja az utalványt a cipésmesternek, vagy javító üzemnek, viszont az, az így átvett utalványokkal tartozik a hatóságnak a neki juttatott anyagok felhasználásával elszámolni.

Azok a cipésmesterek, vagy javító üzem tulajdonosok, akik a cipő vagy javítási utalványokat pontosan be nem szolgáltatják újabb anyag kiosztásban nem részesülhetnek.

A cipésmesterek a jelen rendelet életbelépésekor felvállalt munkákat csak azon esetben jelenthetik be és szolgáltatathatják ki 1918 június hó 30 ik napjáig a megrendelőknek, amelyek loganatosítására a szükséges anyagok felett rendelkeznek.

A jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve férficipőket (csizmák kivételével) legfeljebb 13 centiméter, női cipőket pedig legfeljebb 16 centiméter magas szárral szabad készíteni. A bőr- és textilügyi meghatalmazott a fentiekben kívül akár általános, akár csak egyes esetekre vonatkozólag más utasításokat is adhat.

Azok részére, akik kész cipőt akarnak beszerezni, egy megjelölt kereskedő nevére kiállított cipőutalvány fog kiadatni. A kiadott cipőutalványon meg lesz jelölve az igényjogosult részére kiutalt cipő fajtája és nagyság száma, valamint ára is. A fél a cipőutalványt a cipő átvétele után az illető kereskedőnek átadni tartozik, a cipő kiszolgáltatása után viszont a cipőkereskedő a bejelentett készlet felől a neki átadott utalványokkal számol el.

A jelen rendelet rendelkezésének ellenőrzésére ellenőrző közegek alkalmaztatnak, kiknek jogukban áll a rendelkezések által érintett vállalatok, cégek, egyének stb. üzemait, üzleti raktárait megtekinteni. Az érdekeltek kötelesek az összes üzleti könyvekbe, feljegyzésekbe, levelezésekbe és számlákba teljes betekintést engedni. Az ellenőrző közegek fényképes igazolványokkal láttatnak el és a közigazgatási hatóságok tartoznak a közegeket működésükben teljes mértékben támogatni.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi vagy kijátsza, az kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Uj szövetség a monarchia és Németország között.

Károly király tanácskozásai.

Budapest, május 13. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Berlinből: Károly király e hó 12 én látogatást tett a német nagy főhadiszálláson és tanácskozott Vilmos császárral. Kíséretében voltak gróf Burián külügyminiszter, Arz vezérkari főnök és herceg Hohenlohe nagykövet. A tanácskozáson német részről Hertlig kancellár, Hindenburg, Ludendorff, Kühlmann és Wedel nagykövet vettek részt. A magas szövetségesek és tanácsadók között élénk eszmecsere indult meg az összes politikai, gazdasági és katonai kérdésekről.

Budapest, május 13. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Jól informált diplomáciai helyről közlik: A megindult tanácskozásokon rendkívüli szívélyes hangú eszmecsere fejlődött ki és az osztrák-magyar és német szövetség átalakításáról volt szó. A szövetség átalakítása úgy gazdasági, mint politikai és katonai szempontból rendkívül

fontossággal bír, ezt bizonyítják a tanácskozáson részt vett magas személyiségek és a tanácskozásba bevont tanácsadók.

Határozatokat a tanácskozásra nem hoztak, de valamennyi alapvető kérdés főbb irányvonalára megegyeztek.

A hármasszövetség tudvalevőleg az Oroszország felől várható támadás elhárítására köttetett s most, hogy Oroszország felbomlásával ez a lehetőség megszűnt s a központi hatalmaknak tulajdonképp az egész világ ellene fordult, szükség van a szövetség átalakítására.

Kifejezetten hangsúlyozzák, hogy az új szövetség is *védelmi* szövetség lesz s nem lesz támadó jellegű.

A király gróf Burián külügyminiszterrel holnap, kedden érkezik vissza Bécsbe s rövid időn belül Konstantinápolyba és Szófiába is el fog látogatni.

A német sajtó a császár találkozásáról.

A csehek az új szövetség ellen.

Budapest, május 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A *Nord. Allg. Zeit.* a császár találkozásáról azt írja, hogy ez az esemény nem csupán a jelenlegi helyzetnek egyik következménye, hanem a kettős hatalomra nagy történelmi fontossággal bír. A francia kormány nyilván tisztán látni fogja, hogy a szövetséget nem sikerült megbontania s Clemenceau cselekedete éppen az ellenkezőjét érte el.

Budapest, május 13. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A szövetségi viszony elmélyítéséről szóló hír a képviselők között nagy izgatottságot keltett, különösen a csehek tárgyaltak nagy izgalommal s elhatározták, hogy az elmélyítés ellen a legerélyesebben küzdeni fognak.

Harcok a Kemmel területen.

Az április havi repülőharc eredménye.

Berlin, május 12. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A Kemmel területen az élénk tűzeréségi tevékenység helyi gyalogsági csatákkal kapcsolatosan tovább tartott, a többi harci szakaszokon is estefelé többszörösen feléledt. Az Ancre völgyében Alberttől délnyugatra egy angol részlettámadást visszavertünk.

Az ellenség az arcvonal számos helyén folytatta felderítő előretöréseit, melyek elhárítása alkalmával több ízben foglyokat ejtettünk.

Április havában az ellenséges légi haderő vesztesége a német arcvonalakon tizenöt kötött léggömb és kettőszázhetvenegy re-

pülógép, melyek közül százhuszonkettő vonalaink mögött, a többi pedig tul az ellenséges állásokon zuhant le megfigyelhető módon. A légi harcban mi tizennégy kötött léggömböt és százhuszonhárom repülőgépet veszítettünk.

A többi harctérről nincs ujság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Élénk harci tevékenység az olasz fronton.

Budapest, május 12. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Az olasz hegyi arcvonalon a harci tevékenység állandóan élénk.

A vezérkar főnöke.

A cári család tagjai német fogságban.

Budapest, május 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az özvegy anyacárné, Nikolajevics Nikalaj, Nikolajevics Péter és Mihály nagyhercegek a Djaubar birtokon német kézre kerültek.

Zenedélután a honvéd hadikiállításán.

Walleshausen a háborús festészetről.

Ugy látszik, Nagyvárad átérzi, amit a négyes honvédek éreztetni akartak, mert naponta mindig több ember keresi fel a megyeházát és a legnagyobb elragadtatás hangján emlékezik meg a látottakról.

Már az előcsarnokban a terepasztalok megragadják a figyelmet. Hü másai ezek annak a terepnek, hol, ott a Doberdón a négyesek annyit szenvedtek, de kitarítottak hűen. Minden asztalnál talál a közönség olyant, ami megragadja figyelmét.

Holnap délután van az első zenésdélután. Ennek a keretében tartja Walleshausen Zsigmond festőművész felolvasását. A háborús festészetről tart felolvasást. Fölötte érdekes tárgy ez: hogyan formál át mindent a háboru és hogyan nyomja ránc a bélyegét.

Holnap délután különben is nagyon kedves és változatos műsora lesz a hangversenynek.

1. Mozart: Nyitány a „Figaró lakodalma” c. operakól.
2. Hárfa előadás: Seregély Irmike ur-hölgy.
3. Svindsin: Románcz, hegedüre zenekar kísérettel. Kell Rezső és a honvédenekar.
4. Felolvasás: Walleshausen festőművész.
5. Oelschlegl: Trió hegedüre, hárfa és gordonkára. Kell Rezső, Albert Ede és Kürti István.
6. Grieg a) Solvejg dala, b) Norvég tánc, a honvéd zenekar.

Beléptidij 3 korona. Kezdődik 5 órakor. Lestyán Béla festőművészről a következőket írja avatott kéz:

Lestyán Béla tanár évekig itt élt, dolgozott városunkban s ime, most a négyes honvédek Hadikiállításának tárlatán vesszük észre, milyen izmos tehetségű, mély látású festőművészt, biztos kezű rajzoló nevelt belőle a háboru. Nem szerepel oly nagyszámú vászonnal, mint Walleshausen s amit bemutat, azok jó része is ezred-muzeumi vagy magántulajdon, de minden kiállított festménye és rajza előtt érdemes megállni, mert egy sokat ígérő fiatal tehetség ereje sugárzik le alkotásairól. Tud megdöbbenően realiztikus lenni, mint pl. az „Agyagemberek” c. nagyobb vásznán, amelynek velőig ható nyirkos, ekrazitfüstös levegője szinte túlrad a kereten s ólmosan nehezül a mellünkre s a San Michele véres, hideg sarát szinte mi is megborzadva érezzük arcunkon, kezünkön... Ért a szimbolizmus nyelvén. Az „Arany vitézségi érem” című finom rajza minden leírásnál, versnél, novellánál megrázóbb erővel fejezi ki a hősiesség tragikumát. Tisztársairól festett portréi tehetségének új oldalát dokumentálják. Néhány arcképtanulmánya (igy különösen a Szederkényi hadnagyot ábrázoló) bármely elsőrangú portraitistánk diszére válhatna! Van egy pár csodásan fényziporkás levegőjű san-michelei festmény, egy-két színes Piave-menti és genreképe, mindegyik befejezett művészi alkotás, vagy sokat ígérő biztatás.

Hisszük, hogy néhány nagyváradi uri szalon falán még találkozni fogunk Lestyán tanár most felfedezett szép és értékes harctéri képeivel...

* Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

Szilézia Triesztért és Trentinóért.

Károly király második költött levele.

Budapest, május 13. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Manchester Quardián párisi tudósítója jelentik: Károly király és császár *második* levele fontosabb reánk nézve, mint az első. Ebben a levélben a király kijelenti, hogy meg van győződve róla, hogy sikerülni fog Németországot békére bírnia, ha az antant területigényeit Elszász-Lotharingiára korlátozza. Levelében kéri Károly király, hogy levele magánjellegét tartsák meg s a francia kormány erre becsületszavát is adta.

Poincaré a levél folytán megindult béke-megbeszéléseken azt az ajánlatot tette, hogy a monarchia cserébe *Sziléziáért* mondjon le *Triesztről* és *Trentinóról* az olaszok javára. Károly király azt válaszolta, hogy az ajánlat iránt igen fontos aggályai állanak fent, mert míg Triesztet és Trentinót csapatai tartják megszállva, addig Franciaország *Sziléziát* nem szállta meg.

Ribot a külügyi bizottság előtt egy kérdésre azt válaszolta, hogy e levél után választania kellett az osztrák magyar ajánlat elfogadása és Olaszországnak az antant mellett való megmaradása között.

Bevallotta Ribot azt is, hogy Lloyd-George csak hosszas fontolgatás és habozás után csatlakozott Sonnino elutasító választó javaslatához.

A Manchester Quardian ezután kifejti, hogy az osztrák-magyar ajánlatról csak később és akkor értesítették Amerikát, amikor az ajánlatot már el is utasították.

A Magyar Tudósító kijelenti, hogy az újabb felhozott második levél nem létezik és ezt is az antant újabb machinációjának kell tekinteni.

Rendelet a bőr feldolgozásáról.

A készbőr feldolgozó üzemek a jelen rendelet életbelépésének napján a birtokukban levő bőryananyagokat (hulladékokat is) csak a m. kir. miniszterium 3966—1917. M. E. számú rendeletével alakított népruházati bizottság rendelkezései szerint dolgozhatják fel.

Készbőrnagykereskedők (kizárólag további elárusítók részére eladók) a rendelet életbelépése napján birtokukban levő, valamint a később hozzájövő mindenféle kész bőroket (hulladékokat is) csakis a Magyar Bőrbeszerzési Részvénytársaság kész bőrközpont által megjelölt cégeknek, egyéneknek stb. adhatják el.

Az 1918. évi május hó 15-ik napjától kezdve készbőrkiskereskedők közvetlenül az iparosokat ellátó kereskedők az ezen napon birtokukban levő vagy kisebb hozzájövő kész bőroket (hulladékokat is) és cipőfelsőrészeket csakis a törvényhatóság első tisztviselőjének, vagy az általa a bőr és cipőellátással összefüggő ügyeknek a jelen rendelet értelmében intézésére kijelölt közigazgatási hatóság vásárlási engedélyével adhatják el és csakis az engedélyben megnevezetteknek (iparosok, cipőgyártó vagy javító üzemek stb).

Az utalványok kiállításáért a hatóság megfelelő illetéket szed.

A készbőrnagykereskedők kötelesek haladéktalanul a készbőrközpontnak bejelenteni. A készbőrkiskereskedők kötelesek 1918

évi május hó 15-ik napján meglevő összes készbőr és cipőfelsőrész készleteiket a köz. élelmezési ügyosztálynál (Teleki-u. 3, sz.) bejelenteni. A bejelentő lapokat a köz. élelmezési ügyosztály fogja az érdekelt készbőrkiskereskedők rendelkezésére bocsájtani.

Aki bejelentési kötelezettségének eleget nem tesz, 6 hónapig terjedhető ejzárással és 3000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

A törvény életbeléptetése alatt elkövetett árdrágítás — visszaélés.

Érdekes árdrágító visszaélés vétsége került tegnap a törvényszék elé. A vád szerint Mauks Árpád tavaly januárban 600 hektoliter bort vásárolt Rothbarth Bernát borkereskedőtől, 300 at pedig Gutfried Emánueltól s miután Dinnyés Kálmán ajánlotta és közvetítette a vételt, mint bűnsegédet őt is vád alá helyezte a bíróság. Szöllőssy Gyula elnök kérdésére Mauks előadta, hogy ő a katonaság részére bort szállított s nem kapott bort a hegyközségtől, tehát kénytelen volt Rothbarthtól venni. Később kijelentette, hogy ő nem volt borkereskedő és saját borainak megjavítására akarta használni a bort. Miután az V. hadsereg tavaly offenzívát kezdett s a borszállítást betiltották, ő a bort visszakinálta Rothbarthnak literenként 2 fillér nyereséggel. Ő nem tudta az új törvény életbeléptetését, zavarban volt.

A tanúk kihallgatása után a bíróság mindkét vádlottat felmentette, mert a törvény életbelépte alatt közvetlenül történt a cselekmény s akkor senki se volt tisztában a tendéssel, tehát a vádlott eljárása nem esik olyan megítélés alá, mint a törvény életbelépte után elkövetett árdrágítás visszaélés vétségei.

Myskovszky Jenő dr. ügyész fellebbezett az ítélet ellen. Védő volt Csaplaky Gusztáv dr., a sértett képviselője: Guttmann Miklós dr., jegyző: Bolcas Ágoston dr.

HÍREK

* **Az új kormány bemutatkozása.** — Wekerle Sándor újonnan kinevezett miniszterelnök leiratban értesítette Nagyváradi városát az új kormány kinevezéséről. A leirat felsorolja az összes új minisztereket. A június havi városi közgyűlésen tehát ismét alkalma lesz a bizalomnyilvánításra a város törvényhatóságának.

* **A volt belügyminiszter bucsuja.** — Tóth János volt belügyminiszter bucsulevelet intézett lemondása alkalmából Nagyváradi város közönségéhez, amelyben köszönetet mond a város támogatásáért.

* **Uj polgári érdemrend.** A király Seidler osztrák miniszterelnökhöz és Burián gróf közös külügyminiszterhez kérelmet intézett, amelyben tudatja, hogy új polgári érdemrendet alapít és megbizta a külügyminisztert, hogy megtegye a további lépéseket a rendnek az uralkodó által elfogadott szabályzata alapján.

* **48-as alkotmánypart bomlása.** Budapesti tudósítónk jelenti: A 48-as alkotmánypart ma esti értekezletén az elnöklő *Simonyi Semadam* Sándor bejelentette, hogy a pártból eddig több mint negyven képviselő jelentette be kilépését, gróf *Bethlen* István pedig a tagok sorába lépett. Az értekezlet ezután közfelkiáltással elnökké választotta *Bolgár* Ferencet, alelnökké pedig *Simonyi Semadam* Sándort, *Csizmadia* Endrét és báró *Kazy* Józsefet.

* **Rónai Paula missziósnővér Nagyváradon.** Rónai Paula a Szociális Missziótársulat kiváló tagja ma érkezik Nagyváradra Debreczenből s szerdán délelőtt 10 órakor a *Kath. Kőr választmányi helyiségében* a kath. Növendő Egyesület számára előadást tart. Erre hivatalosak a kath. Növendő Egyesület rendes és működő tagjai, valamint a Missziótársulati Leányklub tagjai, akikhez az elnökség külön meghívót küldött. Nem kell ismertetni Rónai Paula missziósnővérnek intelligenciáját, tapasztalatát, páratlanul lebilincselő előadó képességét, ezt a váradi hölgyvilág élvezte nem egyszer s az elnökség hiszi, hogy bár szokatlan időben tartja előadását, sokan fogják megtisztelni a mindig tanulságos előadását. — Rónai Paula ugyancsak előadást fog tartani a Leányklub délutánján. Erre azonban az intézmény jellegénél fogva csakis a Leányklub tagjai és ezeknek a legszorosabb értelemben vett hozzátartozói: édes anyák és nővérek hivatalosak. A Leányklub délutánjára a meghívást a Leányklub rendezői eszközlik, akik a helyet és időt a tagoknak értésükre adták. A kath. Növendő Egyesület elnöksége kéri a tagokat, hogy a könyvtárba a kivett könyvek pontos számát és címét vagy esetleg a könyvet küldjék be, hogy a könyvtárt rendezni lehessen.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara holnap, május 16-án délután 3 órakor saját székházában rendkívüli teljes ülést tart. Az ülés egyedüli tárgya: dr. Moskovits József lemondása a kamara elnöki tisztéről.

* **Stöger Steiner hadügyminiszter vezérezredes.** Bécsből jelentik: Öfelsége Stöger Steiner gyalogsági tábornok, hadügyminisztert vezérezredessé nevezte ki.

* **Az öreg népfelkelők szabadságolása.** A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amelyben az 1867—69. években született népfelkelők szabadságolásáról intézkedik. A rendelet szerint a szabadságolást a meghatározott időn belül a leggyorsabban fogantatni kell és a leszerelési határidőt túlélni nem szabad. Azokat a 49—51 éves népfelkelő tiszteket, akik valaha hivatalos tisztek voltak, nem lehet szabadságolni, ellenben az 1865-ben és 66-ban született nyugdíjas és szolgálaton kívüli tisztek, akik 1917-ben nem szereltek le, most már szabadságolhatók.

* **Behívják a 24 évesnél fiatalabb tanítókat.** Az utóbbi hetekben az a hír terjedt el, hogy a tanárokat és tanítókat a nyári szünetben katonai szolgálatra rendelik be a pótzászlóaljához. Értesülésünk szerint a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak, mert a tanárok és tanítók közül csak a 24 évesnél fiatalabbakat hívják be katonai szolgálatra.

* **A Wolff-ügynökség esti jelentése.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelentik: 13-án este a harctereken nincs ujság.

* **Nem hagyta jóvá a miniszter az élelmezési ügyosztály alkalmazottainak háborus pótlékát.** Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg a városi közlelmezési ügyosztály alkalmazottai részére törzsfizetésük 35 százalékát szavazta meg háborus pótlék címen, azon kikötéssel, hogy ha a város többi alkalmazottai is megkapják a részükre már előbb megszavazott 35 százalék háborus pótlékot. A város tisztviselői és alkalmazottai a város pénztárából kapnák a 35 százalékot, míg a közlelmezési ügyosztály alkalmazottainak pótléka nem érintené a város pénztárát, hanem azt egészben a közlelmezési ügyosztály pénztára viselné. A közgyűlési határozat azon része, a mely szerint a városi tisztviselők és alkalmazottak háborus pótlékának jóváhagyásától tette függővé a közalkalmazottak háborus pótlékát, junktimot hozott létre a két határozat között s mikor a városi tisztviselők és alkalmazottak 35 százalékos pótlékát nem hagyta jóvá a belügyminiszter, tulajdonképen már eldőlt a közlelmezési ügyosztály alkalmazottai részére megszavazott háborus segély sorsa is. Tegnap végre leérkezett a belügyminiszter leirata a közlelmezési ügyosztály 35 százalékos háborus pótlékára is. A miniszter a drágasági pótlékot nem hagyja jóvá, hivatkozással a városi tisztviselők hasonló ügyében hozott döntésre. Már most az a kérdés, hogy az élelmezési ügyosztály alkalmazottainak háborus pótléka ügyében újból állást foglal és felir-e a törvényhatóság mint a városi tisztviselők és alkalmazottainak hasonló ügyében.

* **Jóváhagyott működési pótlékok.** Nagyvárad város törvényhatósága, méltányolva azt az óriási és lélekölő munkát, amit a háboru alatt, a mozgósítástól kezdve majdnem három évig *Eleméry Ferenc* katonai tanácsnok és *Báthory László* katonai fogalmazó, tb. rendőrkapitány a köz- és a város érdekében kifejtettek, *Eleméry Ferenc* részére évi 2000 K, *Báthory László* részére évi 1000 K működési pótlékot szavazott meg. A belügyminiszter tegnap értesítette Nagyvárad város törvényhatóságát, hogy a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta.

* **A Rimanóczy-alap felügyelőbizottságának ülése.** A legutóbbi városi közgyűlésen *Kelen Béla* törvényhatósági tag interpellált a Rimanóczy-fürdő és szállodában tapasztalt visszasságok és hiányok tárgyában. *Rimler Károly* polgármester a felmerült panaszok ügyében a Rimanóczy-alap felügyelőbizottságát holnap, szerdán délután 5 órára ülésre hívta össze a fürdő helyiségébe.

* **A tanítók s tanárok beszerzési csoportjának intézőbizottsága** f. hó 14-én, kedden délután háromnegyed 6 órakor a kereskedelmi iskolában fontos ügyekben ülést tart, melyre a bizottság minden tagját tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Felhívás a cipésziparosokhoz.** Felkérem a testület kötelékébe tartozó összes cipésziparosokat, hogy f. hó 14-én, azaz ma délután 7 órakor az újabb maximálásra vonatkozó megbeazélesek tárgyában, a Kereskedelmi és Iparkamara hivatalos helyiségében okvetlen és teljes számban megjelenni s iveskedjenek. *Czeglédi Jeremiás* elnök.

* **Be kell szolgáltatni a bőröket.** — A m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 28643—916, VI—C. számú rendelete folytán az egyes bőrfajták felhasználását és forgalombahozatalát korlátozó rendelkezéseket illetőleg a következőket hozza az érdekeltek tudomására: Az egyes bőrfajták felhasználásának és forgalombahozatalának korlátozása tárgyában 3351—1916. M. E. szám alatt kiadott rendeletben megszabott felajánlási kötelezettség és az idézett rendeletnek ezzel összefüggő rendelkezései kiterjesztettek az ott megjelölt bőrökön felül mindennemű kromos cserzésű lóbőrre (ló, box, chevreaux) és kromos cserzésű borjubőrre, mindennemű kész díszbőrre, mindennemű akár növényi, akár ásványi, akár vegyes készítésű juh- és báránybőrre, (chevrett), bakkecske (chevreaux) és gidó bőrre, továbbá lábbeli készítésre alkalmas minden egyéb bőrre, (szamárbőr, kutyabőr stb.), végül mindazon bőrökre is, amelyek vámkülföldről hozattak be vagy vámkülföldről behozott nyersanyagokból készültek.

Ehhez képest az előbbieken felsorolt bőrök birtokosa (őrzője) köteles készletét a 3351—1816 M. E. számú rendeletnek megfelelően a Magyar Bőrbeszerzési r.t. nak (Kéz- és Bőrközpontnak) Budapest, H., Dorottya utca 3. megvétele felajánlani. A jelen rendelet életbeléptekor meglévő, valamint az 1918. évi május hó 15-ik napjáig termelt vagy beszerzett készleteket 1918. évi május hó 17-ik napjáig, a később termelt vagy beszerzett készleteket pedig minden hó 15-ik napján kell megvétele felajánlani. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

* **A Vecsey-hangverseny.** A május 15-iki Vecsey hangverseny most már bizonyos, hogy egyike leend a legszebb hangversenyeknek, a mi t. i. valaha Nagyvárad falai között lezajlott. A művészetet, zenét kedvelő intelligens közönség tömegesen igyekszik megváltani belépőjegyeit, hogy feledhetetlen műélvezetben gyönyörködhessek. Vecsey neve egész Európában és Amerikában ma már egy fogalom, a mely kifejezője az igazi nagy és isten különös kegyéből való ragyogó művészetnek. A belépőjegyeket a Hegedüs-hirlapiroda árusítja. — Műsor: 1. Tartini: Ördögtrilla-szonáta. 2. Mendelssohn: Hegedűverseny. 3. a) Chopin: Nocturno. b) Vecsey: Vizesés. c) Vecsey: Valse triste. d) Vecsey: A szél. 4. a) Sarasate: Zigeunerweisen. b) Paganini: Caprice.

* **Gazdát cserélt birtok.** Kassáról írják: Gróf Pálffy László gönci birtokát 2 millió 800.000 koronáért megvette a birtok eddigi bérlője: Schwarcz Gyula.

* **Névváltoztatás.** Kohn Ábrahám nagyvárad lakos a saját és László nevű fiának vezetéknevét „Kun”-ra változtatta.

* **Halálozás.** Özv. Szabados Lajosné folyó hó 12-én délelőtt 10 órakor hosszas szenvedés után elhunyt, temetése folyó hó 14-én mai napon lesz az Izraelita kórházból az evangélikus egyház szerint a várad olasz temetőben, melyre rokonait, jóbarátjait és ismerőseit meghívja a gyászoló család.

* **Elveszett** az Emke-kávéháztól a város házáig egy kongreganista leány kézi imakönyv. Az imakönyvben szentképek, egy régi levélboríték és egy hadisegély sorszámcédula volt. Mint kedves emlék csak a volt tulajdonosára bír értékkel, miért is kéri a megtalálót, hogy jutalom ellenében lapunk kiadóhivatalába visszajuttatni szíveskedjék.

* **Nincs kegyelem.** Lotte Neumann és Carl Clewing játszik a Vigadó-mozgó mai drámájának főszerepeit s ez maga szenzációs sikert biztosít a különben is izgalmas érdekességű darabnak. A dráma meséje a körül a régi eldőllet körül forog, hogy hiába a munkás, becsületes, alkotó élet, ha egyszer megtevédt valaki, annak nincs többé kegyelem! Nagyszerű filmművészek pompás játéka tezi lebilincselően érdekessé és meg-

hatóvá ezt a témát. A dráma mellett pompás kísérő műsor fogja a Vigadó-mozgó egyre szaporodó elit-közönségét szórakoztatni.

* **Előzetes jelentés.** Dorian Grey, a nagyszerű Wilde Oszkár regénye filmen: csütörtökön kerül bemutatásra a Vigadó mozgóban. Jegyes máris előjegyezhetők.

* **Raktárkezelésben jártas** kereskedő segédet, vagy rokkant katonát azonnali belépésre keresünk. Moskovits Mór és fia részvénytársaság. Kolozsvári utca 62. sz.

* **Vegy laboratoriomhoz** felvesszünk *gyakornok* fiatallembert vagy leányt, németül tudók előnyben részesülnek. Moskovits Mór és fia részvénytársaság, Kolozsvári u. 62. sz.

* **Nagyvárad Takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, hogy a VII-ik hadikölcsön 6 százalékos és 5 és fél százalékos kötvényeit az annak idején kiadott „pénztári elismervények” ellenében a hivatalos órák alatt kiszolgáltatja.

* **Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Sas-passage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6⁰/₀-os és 5¹/₂ ⁰/₀-os végleges címleteit az elismervények beszoállítására ellenében az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt átvehetők.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ara 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

* **Poloskairtó Noksin** biztos, kipróbált, megbízható **poloskák** irtására. Ara 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Betűszedő tanulóknak fiú és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik a Szent László-nyomda részv. - társaságnál.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyjérdemű közönséget, hogy a jó hírnévről ismert és 25 év óta fennálló könyvkötészetemet egy modernül felszerelt

DOBOZGYÁRTÁSSAL

kibővittem. Készítek rendelésre bármilyen nagy mennyiségű dobozokat cipőgyáraknak, kereskedőknek, gyógyszerészeknek, cukrászoknak és cukorgyárosoknak, női divatkalaposoknak, szabóknak. Póstadobozokat is jutányos áron a legrövidebb idő alatt. Tömeges rendelést kér kiváló tisztelettel:

FELDSTRIK KÁLMÁN

könyvkötő és dobozkészítő, Rákóczi-ut, Moskovits-palota.

Telefonszám: 6-86.

Tanulók és leányok felvétetnek.

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
fűzőszalon**

**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 7.**

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Polgári Takarékpénztár r.-t.
Nagyvárad, Kossuth-utca 6. sz.

Házakra és földekre legelőnyösebb a 10-15
évre szóló és

a kamattétel változatlan-
ságát előre biztosító kamatozó
jelzálogkölcsön, melyet szolid feltételek mellett
a Polgári Takarékpénztár nyújt.

A Püspök gyógyfürdő megnyilt.

tisztelettel értesítjük a gyógy-
lást kereső közönséget, hogy
vasárnap április 28-ától

az összes fürdőink

rendelkezésre állanak és pedig I.
oszt. női, I. oszt. férfi, tükörfür-
dők, kád, mór, iszap, uszoda, orvosi
rendeletre kombinált fürdők is.

A Püspökfürdő

Nagyvárad legszebb kiránduló
helye. Villanyvilágítás az egész für-
dőtelepen és az összes szobákban.

Vendéglőinkben mindenről
kellőleg gondoskodtunk.

Fürdővonatok május 1-től naponta
rendesen közlekednek.

Tisztelettel **A Fürdőigazgatóság.**

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetésünk folytán abban
a kellemes helyzetben vagyunk, hogy
anuitásos és kamatozó
jelzálogkölcsönöket

ugy földekre mint városi bérházakra
15-65 évi időtartamra a legelőnyö-
sebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-
nás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

A püspökfürdő vasuti menetrendje:

Nagyváradról ind.: 9:50 2:19 4:39 8:10*
Püspökfürdőbe érke: 10:21 2:51 5:11 8:49*
Püspökfürdőből i.: 10:59 3:29 7:11 9:29*
Nagyváradra érke.: 11:31 3:57 7:43 9:57*

A *-al jelzett vonatok csak hétfő- és vasárnap
közlekednek.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Béthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és szárazpincék,
istállók, kocsiszínek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Eladó ingatlanok:

Bémer-téren „Emke” 3 emeletes palota,
Rulikovszky-ut 18 sz. 1 emeletes bérház,
Nyomda-u. 4. sz. Vidor-féle ház nagy
parkkal.

Felvilágosítást nyújt a
Magyar Bank r.-t.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: össze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható fűszer és csemege
kereskedésben. Szalámi, sajt, sza-
lonna, kitűnő málnaszörp, Törlei-
pezsgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes
házi kenyér. Felvágott fa házhoz
szállítva. Élelmickek. Naponta
friss vaj, remek lipthói turó.

TELEFONSZÁM: 11-49.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET

legelőnyösebb feltételek mellett nyújt
földbirtokra és nagyváradai házakra az

Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t.
Nagyvárad.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 814.

A telep telefonja 814.

Értesítjük a városi közönséget, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legelőnyösebb
áron kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos trómpapótlók 2000
gyertyalángig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.